

Kommunledningsförvaltning
Håkan Helgesson
+4647655090
Hakan.helgesson@almhult.se

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
LI2024/00248
li.remissvar@regeringskanslie.se

Remissvar över Betänkande SOU2024:8 Livsmedelsberedskap för en ny tid

Ärendenummer KS 2024:73

Sammanfattning

Sammantaget är det vår bedömning att syftet med den föreslagna lagen om Livsmedelsberedskap kommer att bli svårt att uppnå i praktiken.

Livsmedelsdistributionen är en komplex process som i händelse av störningar, enligt vår uppfattning, kräver en nationell samordning, styrning och prioritering.

De lokala kommunala förutsättningarna för att, i enlighet med lagförslaget, säkerställa befolkningens tillgång till nödvändiga livsmedel bedömer vi är starkt begränsade. Om lagstiftningen i sin nuvarande utformning likväl införs är det vår uppfattning att de uppdrag som åläggs kommunen är avsevärt underfinansierade och är kostnads- samt resursdrivande.

Det är vår uppfattning att arbetet i stället behöver samordnas, planeras och vid störningar prioriteras samt verkställas centralt genom Livsmedelsverket. Detta behöver ske i nära samverkan med dagligvaruhandelns nationella aktörer och landets civilområden för att uppnå önskad effekt.

Vidare efterlyses planeringsförutsättningar, tidsatta och nationellt fastställda, för kommunal kontinuitetsplanering av måltidsproduktion och samverkan kring distribution av nödvändiga livsmedel vid allvarliga störningar.

Författningsförslag om ny Livsmedelsberedskapslag

Den föreslagna livsmedelsberedskapslagens syfte är att säkerställa att befolkningen i landet över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel vid en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.

Som framgår av utredningen råder inom dagligvaruhandeln en stark marknadskoncentration till ett fåtal nationella aktörer vilka besitter 95% av dagligvaruhandelsmarknaden. Livsmedelsdistributionskedjans komplexitet kräver enligt vår uppfattning samordning, styrning och prioritering utifrån ett nationellt perspektiv för att uppnå det förväntade målet med

livsmedelsberedskapen. De praktiska förutsättningarna för att uppnå detta saknas till stora delar på lokal kommunal nivå.

Den föreslagna analysen försvåras av osäkerheten i uppskattningen av oplanerade befolkningsrörelse vid höjd beredskap vilket utgör en risk för suboptimering vid planering av ett större områdes samlade behov.

Planeringen av "lämpliga åtgärder" försvåras vidare av lagförslagets frånvaro av nationellt fastställda planeringsförutsättningar. Detta kommer att medföra individuella kommunala ambitionsnivåer vilket utgör en risk dels för varierande ambitionsnivå för att möta en bristsituation dels för snedfördelning av nödvändiga livsmedel vid behov av prioritering.

Vidare är det vår bedömning att det för att uppnå lagens syfte och samtidigt uppfylla övrig lagstiftning krävs en omfattande, kontinuerlig kontinuitetsplanering. Förslaget till finansiering bedöms därför avsevärt underfinansierat samt är kostnads- och resursdrivande för kommunen.

Sammantaget har vi svårt att se att syftet med den föreslagna författningen kommer att uppnås i praktiken. Det är vår uppfattning att arbetet behöver utgå från en nationell samordning, planering och beslut i nära samverkan med dagligvaruhandels nationella aktörer och landets civilområden för att uppnå önskad effekt.

Förslag

Mot bakgrund av ovanstående är det vårt förslag att:

1. Författningsförslaget omarbetas så att uppdraget att analysera och planera för att säkerställa att befolkningen över tid har tillgång till nödvändiga livsmedel adresseras Livsmedelsverket centralt i stället för landets 290 kommuner.

Skälen till detta är följande:

- Dagligvaruhandeln har en stark marknadskoncentration med fem nationella aktörer, 95% av marknaden, där erforderliga beslutsmandat för livsmedelsdistributionskedjan i flertalet fall återfinnes på central och inte på lokal nivå.
- Livsmedelsdistributionen är en komplex process som i planeringen såväl som i händelse av störningar kräver en nationell samordning, styrning och prioritering. Detta föranleder behov av EN nationell plan som är utarbetad i nära samverkan med nationella aktörer och landets civilområden i stället för 290 kommuners individuella planer med olika ambitionsnivåer.
- Livsmedelsverket har i egenskap av sektorsansvarig myndighet ett helhetsansvar för Sveriges livsmedelsförsörjning från primärproduktion till slutkund vilket skapar förutsättningar för en sammanhållen nationell planering av livsmedelsförsörjningen för hela Sveriges befolkning i alla led.

2. Planeringsförutsättningar tidsätts och fastställs nationellt för landets kommuner. Statlig finansiering måste kopplas till de behov som planeringsförutsättningarna medför.

Skälen till detta är följande:

- Fastställda planeringsförutsättningar med tillhörande statlig finansiering skapar en likvärdig lägsta nivå för hela Sveriges befolkning.
- Planeringsförutsättningarna underlättar kontinuitetsplaneringen för den enskilde kommunen.
- Med gemensamma planeringsförutsättningar underlättas samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommuner och aktörer.

Älmhult 2024-04-12

Susann Pettersson
Kommunchef

Älmhult 2024-04-12

Håkan Helgesson
Kris- & Beredskapsstrateg